

Eierforholdene på Myklebø i Svatsum før 1726

Av Kåre Mikkelsen

Innledning

Alle selvstendige gårder var skyldsatt, hva enten oppsitterne var leilendinger eller selveiere. På rene selveiergårder trådte landskyld som leieavgift i funksjon ved arveskifte. Ble det her f.eks. skiftet etter en bonde med to sønner og to døtre, arvet hver av sønnene $1/3$ og hver av døtrene $1/6$, både i løsøre og i gården. Om gården fortsatt skulle være udelt, ble dette ordnet ved at den som tok over, svarte landskyld til medarvingene for deres eiendomsparter i gården. Partene ble ikke skilt ut i marka, de var ideelle eiendomsparter, andeler av gårdens samlede landskyld.

(Hentet fra lokalhistoriewiki.no).

Det må ha vært en stor byrde for oppsitteren, som gjerne satt med en gardpart, å betale ut landskyld til andre eiere, særlig når det var et stort antall personer som hadde en eierpart i gården. Dette må også ha ført til problemer for brukeren på Myklebø i Svatsum som inntil 1726 hadde 32 medeiere som han måtte svare landskyld til.

Vi må gå ut fra at det var Ole Iversen Sylte som eide $1 \frac{7}{25}$ skinn som i 1725 kjøpte ut sine medeiere som det fremgår av skjøtet nedenfor. Bruker på Myklebø var antakelig Paul Siversen Opgaarden (Oppgården ble også brukt som navn på Myklebø) som eide $1 \frac{23}{25}$ skinn og hans kone Ragnhild Siversdatter som eide $\frac{4}{5}$ skinn.

Jeg har forsøkt å skrive av skiftet og annen informasjon jeg har funnet om gardpartene i Myklebø i perioden 1624 til 1726.

Pantebok nr. I 1, 1720 – 1737, nr. 384, side 145

Skjøte på 3 huder $10 \frac{18}{25}$ skinn i Møckelbøe (Myklebø) som skylder i alt 4 huder med byksel og landskyld.

Vi undertegnede, kjennes og hermed vitterliggjør at have solgt og avhendet, som og hermed selger, skjøter og avhender, erlig og fornuftige **Ole Iversen Sylte,**

nemlig jeg **Torger Iversen** 1 3/5 skinn for 10 rdl. Jeg **Ole Iversen Qvistberg** 1 3/5 skinn for 10 rdl. Jeg **Erik Iversen Silli** 1 23/25 skinn for 12 rdl. Jeg **Peder Iversen Melbye** 1 7/25 skinn for 8 rdl. Jeg **Tore Iversen** 1 23/25 skinn for 12 rdl. Jeg **Kari Iversdatter**, Ingebret Fugstads hustru 1 7/25 skinn for 8 rdl.

Jeg **Nils Erlandsen Tofte** på egne 24/25 skinn for 6 rdl. og på mine søskens vegne, nemlig **Johannes Erlandsen** 24/25 skinn for 6 rdl., **Kari Erlandsdatter** 12/25 skinn for 3 rdl., **Gunhild Erlandsdatter** 12/25 skinn for 3 rdl. og **Randi Erlandsdatter** 12/25 skinn for 3 rdl.

Jeg Jon Stenersen Fjerdrum på **Mikkel Olsen** og **Kari Olsdatters** vegne, som deres verge, han 2 6/25 skinn for 14 rdl. og hun 24/25 skinn for 6 rdl. Jeg **Anne Nilsdatter**, avdøde Hans Lille-Klevstads enke, 1 19/25 skinn for 11 rdl. Jeg **Ragnhild Nilsdatter**, avdøde Ivar Bues enke, 1 19/25 skinn for 11 rdl.

Jeg **Rønnoug Endresdatter**, Ingebret Granskogens hustru, 1 19/25 skinn for 11 rdl. Jeg **Berit Endresdatter**, Tord Dalseggs hustru, 1 19/25 skinn for 11 rdl.,

Jeg **Tore Olsen Graupe** på egne 1 7/25 skinn for 8 rdl., samt på mine søskens **Fredrik Olsen** 1 7/25 skinn for 8 rdl., **Axel Olsen** 1 7/25 skinn for 8 rdl., **Peder Olsen** 1 7/25 skinn for 8 rdl. og **Anne Olsdatter** 16/25 skinn for 4 rdl. (på) deres vegne. Item på **Marit Graupes** vegne 1 23/25 skinn for 17 rdl.

Jeg **Rønnoug Tordsdatter**, Erlend Hages hustru, 1 23/25 skinn for 17 rdl. Jeg **Stener Svendsen Waalen** 1 19/25 skinn for 11 rdl. Jeg **Ole Svendsen Rokvam** 2 6/25 skinn for 14 rdl. Jeg **Axel Svendsen Stene** for 2 6/25 skinn for 14 rdl. Jeg **Rannei Svendsdatter**, avgangen Hans Iversen Forsets hustru, 1 19/25 skinn for 11 rdl.

Jeg **Ole Siverson Opgaarden** på egne 1 23/25 skinn for 12 rdl. og på **Embjør Siversons** vegne som verge 1 7/25 skinn for 8 rdl. Jeg **Torsten Siverson Fosse** 1 23/25 skinn for 17 rdl. og jeg **Ragnhild Siverson**, Paul Opgaardens hustru, 4/5 skinn for 4 rdl.

Samtlige (for) vårt arvegods beliggende i Myklebø i Svatsum Annex i Gausdal sogn i Gudbrandsdalen. Hvor han selv (Ole Iversen Sylte) har arvet 1 7/25 skinn, til sammen 4 huder med byksel og landskyld. Og som han som odelssak således berettiget til gården har utlagt Contenteret og betalt hver av oss inbemelte penger etter skiftebrevet av 13. Oktober 1725. Samt har foruten betalt til oss Paul Iversen og Ole Siverson for Gausdal kirkes tiendegods og eiendomsinnkjøp så vidt som som etter ligning kom på gården Myklebø 10 rdl., Så kjenner vi usignede våre arvelod, (ikke) skal ha rett eller rettighet til eller i forannevnte gård og gods, men samme heretter å følge og

tilhøre Ole Iversen Sylte, hans hustru, børn og arvinger til fullkommen odel og eiendom, vere seg hus og bygninger, åker og eng, skog og mark, fiskevann og fegang, lodder og lunder tilfjelds og fjære, innen og utengjerdes, med alt annet som nå tilligger og av alders tid har tilligget, og med rette tilligge bør, intet unntatt på noen måte av oss og våre arvinger skadesløs hjemlet og forsikret etter loven.

Det til ydermere stadfestelse under våres /:

Torgeir Iversen, Ole Iversen Qvistberg, Erik Iversen Silli, Peder Iversen Melby, Tord Iversen, Ingebret Fugstad på min hustrus vegne, Nils Erlandsen på egne og mine søskens vegne, Jon Stenersen Fjerdrum på min forbemelte myndlingers vegne, Anne Nilsdatter Lille-Klevstad, Ragnhild Nilsdatter Bue, Ingebret Granskougen på min hustrus vegne, Tord Dalsegg på min hustrus vegne, Tord Olsen Graupe på enge og mine søskens og Marit Graupes vegne, Erland Hage på min hustrus vegne, Stener Waalen, Ole Roqvam, Axle Stene, Rannei Forset, Ole Opgaarden på egne og Imbjør Siversdatters vegne, Torsten Fosse. Og Paul Opgaarden på egne og min hustrus vegne :/ hender og Signeter samt ----- de velagte Dannemend Ole og Tjøstel Kongkli med oss til vitterlighet underskrevne og forseglede.

Actum Froen den 12. April 1726.

(12 segl)

Anna Nilsdatter Klevstad

Ragnil Nilsdatter Bue

Alle som er nevnt i dette skjøtet er etterkommere av Axel Torgersen Bø/Melby og Rønnoug Olsdatter Melby. Men Axel Torgersen eide bare 2 huder i Myklebø, de andre 2 huder hadde hans bror Torger Torgersen Bø fått av deres far Torger Iversen Bø.

Vi må derfor se på hvordan Torger Torgersens 2 huder kom tilbake til Axel Torgersens etterkommere.

Jordebok 1624 – Fron:

Thorger Bøe 4 huder i Myklebø i Gausdal.

Det vil si at Torger Iversen Bø eide hele Myklebø. De 4 hudene i Myklebø har gått videre til hans to sønner Axel Torgersen Melby og Torger Torgersen Bø med 2 huder hver.

Jordebok for Gudbrandsdalen 1661, side 47:

Møcklebø: Peder skylder aarlig 3 ½ hud og Erland skylder ½ hud.
Axel Melbyes arvinger på Fron eier 2 huder med bøxel og Thore Bøes børn
ibid. eier 2 huder med bøxel.

Skifteprotokoll – Nord-Gudbrandsdal, 1658 – 1673, s. 120b

20. mai 1665: Arveskifte på Bøe i Fron etter avgangen Torger Torgersen, imellom hans etterlatte hustru Tore Amundsdatter og barna Torger Torgersen samt Ingeborg og Kari Torgersdøtre.

I dette arveskiftet er ikke Myklebø nevnt. Det betyr vel at de 2 hudene i Myklebø var overlatt til barna tidligere. (Før 1661).

Skifteprotokoll – Nord-Gudbrandsdal, 1690 – 1719, side 36b:

8. oktober 1697: Skifte på Bjørke i Fron etter Marit Iversdatter mellom hennes etterlatte mann Torger Paulsen og dere 2 umyndige barn Ingeborg og Marit Torgersdøtre.

I dette skiftet inngår 2 huder i Møchlebø i Gudsdal. De to hudene må Marit Iversdatter ha fått fra sin mor Ingeborg Torgersdatter Bøe, datter av Torger Torgersen og Tore Amundsdatter. Bror til Ingeborg, Torger Torgersen Bø døde i 1695. Søsteren Kari var antakelig også død og derfor har nok Ingeborg Torgersdatter fått deres gardparter i Myklebø.

Skifteprotokoll – Nord-Gudbrandsdal, 1690 – 1719, side 65b:

8. mars 1707: Skifte på nordre Bjørke i Fron etter Torger Paulsen imellom hans etterlatte hustru Anne Olufsdatter som ikke hadde barn sammen, og datteren Marit Torgersdatter fra første ekteskap.

Datteren Marit arvet ved dette skiftet de 2 hudene i Myklebø som hennes mann Frands Erlandsen solgte til Peder Axelsen Melby.

Tingbok 1714-1716 side 125 (11.6.1716)

Peder Melby lot opplese sitt skjøte på gaarden Møchlebye skylder toe huder, som han har kjøpt av Frands Erlandsen Bjørke 19. juni 1715.

Skifteprotokoll – Nord-Gudbrandsdal, 1719 – 1726, side 291b:

13. oktober 1725: Skifte på Melby etter Peder Axelsen som døde uten livsarvinger.

Hans søskens barn og barnebarn ble oppført som arvinger. Det er de samme som er oppført på skjøtet på Myklebø datert 12. april 1726.

Dermed er alle 4 hudene i Myklebø samlet hos arvinger etter Axel Torgersen Melby som det fremgår av jordskiftet 12. april 1726.

Avslutning

Dette skjøtet er så omfattende at det også gir et godt innblikk i slektskapsforhold i Fron og Gausdal tidlig på 1700-tallet. Jeg håper at noen av Gudbrands lesere kan finne noe interessant i dette dokumentet.